

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

27. MAJA 1961

Št. 7 - Cena 10 din

Izboljšujmo delovne odnose

Rudar dela z vnamo in veseljem samo tam, kjer je delo dobro pripravljeno, kjer vlada nadalje dobra organizacija dela in poteka pridobivanje premoga brez večjih motenj in daljših transportnih zastojev. Tako morajo zaposleni rudarji spoznati tudi tozadevno prizadevanje in skrb svojih predpostavljanih. Pri tem sta veselje in vnama do dela največja ter je tudi zaslužek najboljši.

Skrbno planiranje je predpogoj za dobro sodelovanje ljudi v obratu, kar se mora izraziti v pogovorih na centralnem delavskem svetu odnosno v obratnih delavskih svetih, v nasprotnem primeru je delo često brez potrebe prekinjeno, kar je zvezano nemalokrat tudi z jezo in nejevoljo pri delu. Prav v rudarstvu so posamezne delovne skupine tesno povezane med seboj s ciljem, da povečajo produktivnost dela. Pri tem stremljenju je nujno pravočasno in zadostno poučevanje vseh delovnih skupin in posameznikov v obratnem planiranju in merah za povečanje storilnosti dela ter znižanju proizvodnih stroškov. Razlaga in pouk v tem smislu je predpogoj za resnično somišljenje, za soodgovornost in končno tudi za soodločanje. To pa mora biti stalna metoda dela za strokovni dvig zaposlenih in prenašanje odgovornosti pri delu tudi navzdol, do zadnjega proizvajalca.

Najboljše, kar moramo za stalno doseči, je v tem, da bo vsak zaposlen rudar na svojem delovišču postal resnični nosilec proučevanja izboljšanja metode in organizacije dela ter delovnega koristnega časa, ki naj bi bil čim večji in tako pomočnik racionalizacije, to je boljšega izkoriščanja in izpolnjevanja delovnih metod na proizvodnji premoga. S tem svojim sodelovanjem bo vsak doprinesel k težavnim nalogi izboljšanja obstoječe odkopne metode v velenjski jami. Tako bomo postali učitelji drug drugemu in na ta način marsikatero vprašanje v proizvodnji rešili. Tu nastopa n. pr. vprašanje boljšega podgrajevanja širokih čel z jeklenim podporjem, kar bi znižalo odstotek postranskega neefektivnega dela, zmanjšalo nadalje število okvar na jeklenih stojkah in tako podaljšalo življenjsko dobo njihove uporabnosti. To je najpomembnejša naloga, ki zahteva, kot uspešno izboljšanje dela povsod, dobro strokovno usposobljenost in sodelovanje vseh, kar bomo dosegli z dajanjem ustreznih predlogov, ki bodo dragoceni za nadaljnji razvoj metod dela na

eksploataciji debelega sloja lignita.

Za dvig produktivnosti dela v rudarstvu je zaželeno, da preidemo od evolucije, to je počasnega izboljšanja delovnega procesa na revolucijo pridobivanja premoga s tem, da smeje pristopamo k uporabi tovrstnih strojev, ki istočasno kopljejo in nakladajo premog. Pri tem pa ne smemo izgubljati zaupanja v uspeh. Biti moramo potrpežljivi in skupno skrbno proučevati dosežena dobra in slaba izkustva na področju povišanja odkopnih storitev in nepretrgoma iskati novih poti.

V svetu dosega z uvajanjem strojnega dobivanja na širokih čelih v sličnih pogojih visoke storitve. Tako na primer znaša v Sovjetski zvezi odkopna storitev celo 34 ton na moža in dnino ter na Češkem 17,4 tone na moža in dnino. Ti doseženi rezultati so plod večletnega upornega in sistematičnega dela na povečanju koncentracije proizvodnje premoga in ustvarjanju pogojev uporabe modernih stro-

jev za kopanje in nakladanje na širokem čelu. Tako se uresničujejo stremjenja, da se rudarju olajša napolno jamsko delo.

Tudi pri nas v jami smo začeli orati ledino uporabe stroja za kopanje in nakladanje lignita na širokem čelu in bomo s sodelovanjem vseh prav gotovo dosegli pričakovane rezultate, to je povečali bomo storitve, znižali postopoma proizvodne stroške, zmanjšali število potrebnih delovnih sil in olajšali fizičen napor rudarja. Tako bomo kos nalogam, ki jih nalaga naše gospodarstvo pred kolektiv velenjskih rudarjev. Pomanjkanje delovne sile v rudarstvu je vedno bolj kritično in je to vprašanje moč reševati s povišanjem odkopnih storitev, kar pa bomo dosegli z izpopolnjenjo dosedanje odkopne metode in z uvajanjem sodobnih strojev za pridobivanje premoga. Te naloge pa bomo z uspehom reševali s sodelovanjem celotnega velenjskega kolektiva.

Inž. Stefan Zagoričnik

Novi upravni odbor rudnika

V četrtek, dne 11. maja 1961, je zasedal Centralni delavski svet rudnika. Izvolil je nov upravni odbor, ker je sedanjemu potekla enoletna mandatna doba.

Poročilo o delu upravnega odbora v pretekli mandatni dobi je podal predsednik starega UO tovariš Alojz Potrč in predlagal, da Centralni delavski svet oceni delo upravnega odbora in mu izreče razrešnico. Centralni delavski svet je odobril to poročilo in izglasoval razrešnico.

Pri volitvah novega upravnega odbora so bili izvoljeni za člane upravnega odbora naslednji tovariši:

1. Stane Borovšak
2. Jože Debelak
3. Inž. Dušan Janežič
4. Rudi Kortnik
5. Danilo Verbovšek
6. Stane Čas II
7. Karel Šilih
8. Boris Brešar
9. Luka Kumer
10. Jože Kompan

za njihove namestnike pa tovariši: Stanko Forneci, Karel Martinšek, Jože Gornik, Ivan Hribar, Franc Kovše, inž. Franc Sarman, Anto Zevart, Jože Krk, Ivan Mijoč, Stanko Planinc.

V prihodnjih dneh se bo novi upravni odbor konstituiral in bo izvolil iz svoje srede novega predsednika in namestnika. O tem bomo poročali prihodnjič.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Z jugoslovansko gospodarsko delegacijo v Moskvo
- Druga faza TE Šoštanj
- Perspektivni razvoj Rudnika lignita Velenje
- Prostovoljno delo lepo napreduje
- Solstvo
- Kultura
- Zopet bodo zabrnili dirkalni stroji
- Sport
- Kuhar svetuje
- Podlistek

Inž. Pipuš Dušan

Z jugoslovansko gospodarsko delegacijo v Moskvo

Dodeljen sem bil gospodarski delegaciji, katera je novembra lani obiskala Sovjetsko zvezo. Konec oktobra smo se odpeljali iz Beograda, kjer je bilo lepo toplo vreme. Podnevi je temperatura narasla do 20°C. Ko smo po 60-urni vožnji izstopili v Moskvi iz vagonov, je tam zmrzovalo in toplomer je kazal -17°C. To je bilo prvo presenečenje v Moskvi. Drugo presenečenje je prvemu takoj sledilo. Na peronu so nas sprejeli predstavniki Sovjetske zveze, medtem ko predstavnik jugoslovanskega poslaštva ni bilo. Po okoli desetminutnem mučnem čakalju je končno prišel predstavnik našega poslaštva.

Med potjo pa smo bili tudi prijetno presenečeni. Naš vlak je pripeljal z enournno zamudo v Budimpešto. Vlak Budimpešta—Moskva kaže običajno točno odhaja in ne čaka na zamujene vake. Tokrat nas je počakal in smo se s polurno zamudo odpeljali dalje proti Moskvi.

Sovjetsko mejo smo prekoračili pri Čopu, kateri je pred vojno pripadal Čehoslovaški. Na tem mestu tvori mejo reka Tisa. Vlak je obstal na mostu; obstopili so ga sovjetski obmejni organi, ga pregledali in nato je nadaljeval pot do postaje v Čopu. Sovjetsko mejo označuje visoka žična ograja, za ograjo pa 8—10 m širok zoran in pregrabljen pas.

Carinski pregled je bil bolj formalnost, zelo natančno pa so nam pregledali časopise in knjige, katere smo imeli pri sebi.

V Čopu se menja širina železniških tirov. Zato so naš vagon dvignili in mu izmenjali kolesne sloge. Po dvournem postanku smo pot nadaljevali 4 ure kasneje, kot smo prišli v Čop. Kazalec na naših urah smo namreč pomaknili za dve uri naprej. (Vzhodno evropski čas). Žal najlepšega dela poti nismo videli. Čez Karpatce smo se v obeh smereh vozili ponoči.

Moskva je mesto s preko osem milijonov prebivalcev. Center Moskve je znani Rdeči trg, na katerem stoji Leninov mavzolej ter se nahaja pred obzidjem Kremļa. Najlepši del Moskve pa je Kremelj, posebno lep je pogled s strani reke Moskve. Kremelj stoji na majhnem griču nad reko. Ves je obdan z visokim rdečim zidom. Kremelj je bil včasih rezidenca ruskih carjev. Peter Veliki je prenesel prestolnico v sedanji Leningrad, katerega je on ustanovil in se je prej po njem tudi imenoval. V Kremlju je sedaj Vrhovni Sovjet s Hruščevom na čelu.

Ena izmed carskih palač je spremenjena v muzej — orožarno. Cerkve z značilnimi turbami pokritimi s čistim zlatom, so danes zelo obiskovani muzeji. Na Kremeljskem dvorišču sta razstavljeni dve znamenitosti: največji top starih časov, imenovan Car

top, s katerim niso nikdar streljali in največji zvon, kateri ni nikdar zvonil.

V palači Vrhovnega Sovjeta smo si ogledali Leninovo delovno sobo. Soba je srednje velika in zelo skromno opremljena. Vse je v sobi ostalo tako kot je bilo za časa Lenina. Nedaleč njegove delovne sobe, je bilo njegovo stanovanje, katero je ostalo tako opremljeno, kot je bilo za njegovih časov. Skromna kuhinja in štiri sobe tri spalnice in ena dnevna soba.

Znameniti Leninov mavzolej iz rdečega granita, na katerem se nahaja častna tribuna pri paradah, stoji sredi Rdečega trga ob Kremeljskem obzidju. Mavzolej je odprt dnevno od 13. do 16. ure. Že pred 11. uro se prične formirati sprevid obiskovalcev. Ob 14 uri je vrsta dolga že več kot 1 km. Točno ob 13 se pred mavzolejem menja častna straža, nakar se odpro vrata in sprevid se počasi pomika skozi mavzolej mimo Lenina in Stalina, katera počivata pod steklenimi pokrovi. Izgledata prav takšna, kot jih poznamo iz fotografij. Imaš vtis, da spita. Za mavzolejem ob Kremeljskem obzidju pa so pokopani znameniti možje ruske revolucije.

Moskva je znamenita po svojih gledališčih. Na trgu Sverdlova stoji znameniti Boljšoj teater, kjer uprizarjajo opere in balet. Videl sem dva baleta Čornoje zoloto (črno zlato) in Bahčisarajska fontana, katero je izvedla tudi ljubljanska opera ter je bila v naših časopisih zelo kritizirana.

Čornoje zoloto je plesal ukrajinski balet, v fontani pa moskovski. Obe predstavi sta bili pravi mojstrovini baleta. Žal je težko dobiti vstopnice, čeprav so dosti drage.

Na istem trgu sta še dve gledališči; eno je dramsko, drugo pa za otroke.

Znamenita je v Moskvi Tretjakovska galerija. Tretjakov je bil bogat ruski trgovec, kateri je zbiral ruske umetniške slike. Svojo zbirko s poslopji je podaril državi. V njej so zbrana najlepša ruska dela od srednjega veka do današnjih časov. Tukaj vidiš tudi znamenita dela slikarja Rjepina, čigar slike »Zaporožci pišejo sultanu«, »Splavarji na Volgi« in »Ivan Grozni ubije svojega sina« so svetovno znane umetnine.

V Moskvi sem si ogledal zgodovinski muzej, Leninov muzej in tehnični muzej. Vsi so zelo zanimivi. Muzeji služijo predvsem kot učni pripomoček. V njih vsak dan vidiš kolone dijakov in učiteljev ter mnogo podeželanov. Skoraj v vsaki sobi je predstavnik

Nad. na naslednji strani

II. fazo TE Šoštanj so predali namenu

26. aprila popoldne je bila v sejni dvorani občine Šoštanj posebna svečanost ob 20-letnici OF. O pomenu in vlogi Fronte je govoril tovariš Brvar. Zvečer istega dne je bila v dvorani novega kulturnega doma v Velenju svečana akademija ob otvoritvi II. faze TE Šoštanj. Sodelovali so komorni moški zbor iz Celja pod vodstvom prof. Egon Kuneja, folklorna skupina Akademik iz Ljubljane in novo ustanovljeni jazz orkester TE Šoštanj. Take kvalitetne prireditve že dolgo ni bilo v Saleški dolini. Naslednje jutro so budnice v Šoštanju oznanjale velik praznik. Vse mesto je bilo ovito v zastave. Na prostoru pred termoelektrarno se je do 10. ure zbralo nad tisoč ljudi. Na svečani otvoritvi sta govorila predsednik DS termoelektrarne in direktor inž. Mislej. Med visokimi gosti, ki so prišli na prireditev, so bili podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Luka Leskošek, sekretar zvezne industrije tov. Kekič, tov. Tone Bole, inž. Kotnik, Franc Simonič in drugi. Direktor TE inž. Mislej je v govoru poudaril, da je ta termoelektrarna po ekonomičnosti med najbolj sodobnimi ne samo v Jugoslaviji, temveč v srednji Evropi. Posebej se je zahvalil za vso skrb in pomoč pri gradnji elektrarne tov. Luki Leskošku. Kmalu nato je sekretar zvezne industrije tov. Kekič predal namenu drugo fazo TE. Le-ta je bila v polkusnem obratovanju že 5 mesecev. Novi orjaški turbo agregat zaradi nizkih voda

obratuje s polno zmogljivostjo. V prvem tromesečju je dal v električno omrežje 128 milijonov kWh ur. V tem času je dala TE Šoštanj skupno 220 milijonov kWh. Gradnja II. faze TE je trajala 2 leti in so jo zaključili dva meseca pred rokom. Investicije zanj so znašale nad 7 milijard dinarjev, za obe fazi pa 14,2 milijard dinarjev. Gigant stoji v neposredni bližini velikih ležišč lignita, ki ga tudi iskariča. Dograjena TE je velika gospodarska pridobitev za vso Jugoslavijo. S tako zmogljivostjo bo lahko uspešno premagovala konice, ki nastajajo ob nizkem stanju voda.

Svečana otvoritev TE Šoštanj je bila med najlepšimi praznovanji pred delavskim praznikom — 1. majem.

V vseh krajih šoštanjske občine so se skrbno pripravili za prvomajsko praznovanje. Ekipa članov počitniške zveze je odšla v nedeljo zjutraj po poti slavne XIV. divizije. Kot gost se jim je pridružila skupina ferialcev iz Banje in Siska iz bratske republike Hrvatske. Zanje se je pričela pot v Dobrni. Na Graški gori je bil kratek postanek s partizanskim večerom. Naslednji dan so nadaljevali pot do Belih vod. Na vseh okoliških hribih so ferialci pripravili kresove, ki so na večer pred delavskim praznikom zagoreli. V vseh večjih krajih šoštanjske občine so bile svečane akademije. V Velenju so do 1. maja opravili 22.000 prostovoljnih ur pri urejevanju ljudskega parka.

Inž. Hrastnik

Perspektivni razvoj našega rudnika

Izkoriščanje velikega šaleškega nahajališča lignita se vrši že od leta 1885. V tem času zgrajeni štati so obratovali skoro neprekinjeno vse do leta 1954. Samo glavni izvozni štati je bil leta 1944 od bomb težko poškodovan, vendar je bil kmalu ponovno urejen za izvajanje. Proizvodnja prekoračuje v predvojnih letih številko 200.000 samo leta 1923 in 1940, med okupacijo pa je prvič prekoračena proizvodnja 300.000 ton. Po osvoboditvi je bilo mogoče z obnovljenimi napravami dvigniti proizvodnjo na 517.300 ton v letu 1951.

Zaradi hitrega večanja potreb po lignitu, je v letu 1949 začeto globljenje novega štata 1800 m zahodno od obstoječih naprav, a štati je bil za novo leto 1954 puščen v pogon.

Novi štati v Prelogah, zadovoljivo rešenje problema odkopne metode in pa prehod na popolnoma kontinuirni jamski prevoz v naslednjih letih, omogočajo sedaj izredno hiter razvoj rudnika.

Proizvodnja se naglo veča, in sicer:

1954	883.500 ton
1955	1.116.000 ton
1956	1.298.000 ton
1957	1.674.000 ton
1958	1.710.000 ton
1959	1.980.000 ton
1960	2.200.000 ton

Zabeleženo je strmo dviganje proizvodnosti v vseh fazah dela.

Učinek (ton/dnina)

	na pripravi	na odkopu	jama	PLC
1954	1.344	6.242	3.133	2.108
1955	1.933	6.536	3.557	2.425
1956	2.757	6.473	3.627	2.656
1957	3.013	8.340	4.409	3.310
1958	2.529	9.268	4.732	3.560
1959	2.652	9.242	4.825	3.730
1960	3.109	9.291	5.220	3.750

Uvajanje novih metod dela je omogočilo od leta 1954—1960 tudi zmanjšanje porabe lesa od 17.095 m³/1000 t na 7.56 m³/1000 t in zmanjšanje porabe el. vžigalnikov od 0,50 kom/t na 0,45 kom/t. Nekoliko je pa porasla v istem času poraba razstreliva od 0,23 kg/t na 0,305 kilogramov in pa potrošnja električne energije od 5,64 kWh/t na 6,06 kWh/t.

Nadaljnji razvoj jame Preloge zahteva do leta 1965 nadaljnje povečanje proizvodnje in učinka, in to

Leto	Proizvodnja (ton)	Učinek (t/dnina)
1961	2.500.000	5.200
1962	2.800.000	5.300
1963	3.000.000	5.400
1964	3.000.000	5.500
1965	3.000.000	5.500

Za izpolnitev tega načrta je predvideno razvijanje zahodnega polja in preureditev šatnega izvoza v Prelogah. V jami pa so že v teku poskusi za mehanizacijo pridobivanja na pripravi in v podkopnem delu odkopa z ruskim kombajnom za izdelavo prog tipe PK 3 in z adaptiranim valjčno nakladalnim strojem znamke Eickhoff.

Odkopavanje debelega sloja lignita s puščanjem krovnine v odkopani prostor ima za posledico pri dani površinski konfiguraciji nastajanje velikih površinskih ugreznin, v katerih se akumulirajo zelo velike količine vode. Ker postajajo krovniške plasti z napredovanjem proti zahodu vse bolj peščene, predstavljajo take akumulacije vode vedno večjo nevarnost za izvajanje podzemnih rudarskih del.

Ze sedanja globina »Jezera« zahodno od ceste proti Skalam znaša 29 m, množina akumulirane vode pa ca. 3,1 milijon m³.

V primeru, da se nastajanje ugreznin nadaljuje in se ne podvzamejo protukrepi, bi bila končna globina ugreznin, nastalih zaradi odkopavanja v jami Preloge pod koto 370,0 m okrog 70 m in volumen do kote 370,0 m 35,48 milijonov m³.

Od nekoliko variant za sanacijo takega stanja je sedaj narejen in od pri-

stojnih organov potrjen načrt za zasipavanje ugreznin. Zaradi pridobivanja zasipnega materiala je predvideno odpiranje površinskega kopa v najvzhodnejšem delu velenjskega krila Šaleške premogovne kadunje.

Ta varianta je sprejeta zato, ker ima predvsem dve prednosti:

1. nudi absolutno varnost pred vdorom vode iz ugreznin v jamo in

2. odpira za ekonomično eksploatacijo okrog 7 milijonov m³ premoga slabše kvalitete, ki bi sicer ostal neizkoriščen.

Iz površinskega kopa v predvidenem obsegu bi se dobilo 33.590 milijonov m³ zasipnega materiala v raščenem stanju in 9.437 milijonov ton premoga.

Odkrivanje jalovine je predvideno v horizontalnih etažah višine 12 m z bagrom glodarjem, kapacitete okrog 800 m³/uro in draglinom kapacitete 180 m³/uro. Prevoz jalovine se bo vršil s trakovi in odlaganje s tračnim odlagačem deloma v ugreznine in deloma kot prednasip na področju, ki se bo pogrezalo šele pozneje. Za pridobivanje premoga je predviden zaradi izredno nizke nosilnosti talne dragline, za prevoz premoga do drobilnih naprav v Prelogah pa kamioni dumperji.

Začetek odkrivanja je predviden v letu 1963, proizvodnja premoga pa od leta 1965 naprej, in sicer leta 1965 200.000 ton, 1965 in pozneje pa po 500.000 ton na leto do leta 1985, ko je površinski kop v predvidenem obsegu izkoriščen.

Zaradi visoke avtomatizacije dobivanja, transporta in odlaganja na površinskem kopu je predvideno za delo na površinskem kopu samo 112 delavcev in uslužbencev in povprečni obratni učinek 19,5 t/dnina.

Dalje prihodnjič

Nad. z 2. str.

Z JUGOSLOVANSKO GOSPODARSKO DELEGACIJO V MOSKVO

muzeja, ki tolmači obiskovalcem razstavljene predmete. Koliko laže je otrokom v Moskvi, kjer se učijo zgodovino praktično v muzeju, kjer se za fiziko praktično izpopolnjujejo v muzeju ali uče geografijo v planetariju. Planetarij ima veliko dvorano v obliki polkrogle. Sredi dvorane v centru polkrogle stoji projekcijski aparat, s katerim se projicira zvezdno nebo na strop dvorane. Tukaj lahko vidiš gibanje zvezd, planetov, lune, kometov in meteorjev, vse v večji hitrosti. Dnevno pa so brezplačna znanstvena predavanja.

Znamenita je v Moskvi tudi podzemeljska železnica s prekrasnimi razkošnimi postajami. Vsake tri minute pripelje vlak. Dohodi in izhodi imajo pomične stopnice, po katerih se zjutraj in proti večeru, ko je začetek in konec dela, pomika prava reka ljudi.

Na Leninskih gorah je zgrajena no-

va univerza Lomonosova. V njej je toliko sob, da bi človek porabil 75 let, če bi preživel v vsaki sobi en dan. Poleg univerze je takoj dijaški dom, kjer imata po dva študenta pravilno majhno sobo. Z Leninskih gora je lep razgled na Moskvo. Takoj pod njimi je Leninov športni stadion.

V centru Moskve sem videl velik odprt plavalni bazen, kjer so plavalci trenirali, čeprav je bila temperatura zraka —19°. Vodo ogrevajo, plavalci pa vstopajo v vodo iz pokritih in zaprtih prostorov. Tako je razumljivo da so sovjetski športniki dosegli na olimpiadi takšne uspehe, če se vsem športnim panogam posveča tolikšna pozornost kot plavanju.

Videl sem še mnogo zanimivega: veleblagovnice, samopostrežne restavracije, ljudi najrazličnejših ras, premogovnike in tovarne rudarskih strojev v Donskem bazenu, vendar o vsem tem drugič.

Drugi del parka

3. aprila smo pričeli z delom na nadaljevanju drugega dela parka — kotalkarskega igrišča. Izgradnja je velika in zahteva mnogo dela in truda. Če pogledamo in ugotovljamo dosedanje de-

lo, vidimo, da park že dobiva svojo obliko. Za to delo je bila potrebna velika udeležba prostovoljnega dela, kar smo z delom dokazali. Nalogo, ki smo si jo zadali, da končamo dela v parku do

Lepo in sončno je.

Le kam Velenjčani hitijo?

Mar tega še sedaj ne veš?

Bodočnost svetlo si gradijo!

Danes je v Velenju, kakor da se je zgodilo nekaj posebnega, razveseljivega ali nekaj, kar so ljudje že dolgo čakali in se tega veselili. Množica, ki se zbira, ne skriva razbrzdanega razpoloženja. Prav veselo prihaja skupina fantov IRS polnih mladosti k lesenemu vozu, »skladišču« za orodje.

»Lopato!« »Kramp!« »Kramp!« »Motiko!«

Urne roke postavljajo orodje iz voza, prijemlje pa jih roka mladih, ki so voljni dela.

»Petnajst fantov sem!«

Skupinovodja zbere petnajst korentih fantov in jih odpelje.

Tam, kjer gradijo Velenjčani park, je vse živo. Morda jih je tam danes 500 ali več. Vsi vedo, kaj delajo in za koga delajo. Roke se jim ne ustavijo pred večerom. Ponosni so, da si sami gradijo, kar je potrebno za lepše življenje.

Skupinovodja vodi 15 fantov in ustavi se pred količem, ki kaže smer kabelskega voda. Vsi vprek govorijo: »Pet metrov, šest... devet...« Razporedijo se v vrsto, kjer bo vodil električni kabel v primernih razdaljah. Kramp zapoje, lopata zaškrti, mlade sile utirajo pot kablu. Le zakaj ta kabel tako globoko? Nihče tega ne vpraša. Vsakdo ve, da mu bo kmalu svetil ob večernih sprehodih, takrat, ko bo poln čustev in ljubezni do svojega kraja in takrat bo luč njegovega

dela ponos, katerega bo deležen le tisti, ki s svojim delom ustvarja bodočnost. Kramp poje. Petnajst fantov udarja. Petnajst jih ustvarja. Pogovor je živahen. Nekdo govori o šoli, drugi debatira o jami, tretji o rekordnem teku in spet nekdo, ki bi rad užival v parku že kar ta večer. Ure minevajo v takem razpoloženju zelo hitro.

Prvi se oglasi: »Gotov! Koliko je ura?«

Prezgodaj je, da bi že odšli. Spreddaj nekdo godrnja. »Cesta, trda kot beton! Pridi pomagat!« Na trdem delu pojeta sedaj dva krampa in utirata pot kablu. Misli so mi ušle v drugo mesto. Ali tudi tam delajo tako kot v Velenju? Morda?!

Nočejo stopiti v tekmo s takimi ljudmi? Le zakaj ne? Morda jih bo nujnost pripeljala do tega, ali pa se bo našel človek, ki bo tudi drugod vpeljal ljudi v takšno smer.

Večeri se. Fantje so končali predvideno delo. »Jutri bomo potegnili kable!« Pridite vsi! »Bomo!«

Ceprav utrujeni, živahno stopajo fantje s krampi in lopatami proti lesenemu vozu. Danes so opravili svojo nalogo. In kaj jutri? Tudi jutri bodo prevzeli delo, ki utira pot lepšemu življenju.

Park je prazen. Spušča se že mrak. Vsakdo, ki je videl delo rudarjev, žena, fantov in deklet bo nekoč z radostjo žel sadove tega dela. H. E.

1. maja, bi naredili, če nas med delom ne bi motilo deževje. V tem obdobju smo izvršili dela, ki sedaj niso več vidna, so pa velikega obsega in je bilo potrebno napraviti precejšnje število prostovoljnih ur, izkopati in zasuti vse kanale za zemeljske instalacije, in sicer vodovod v dolžini 740 m, za električne vode 580 m, za kanalizacijo 180 m. Sp. anirali, očistili in izvršili smo manjše izkope za pridobitev ravnih površin — zelenic — v obsegu 6000 m², končali dela pri urejanju brežin, nasipov, kotalkarske steze in bodoče tribune. Pričeli s humuziranjem površin v izmeri 8500 m², obložili brežine nasipa z rušo. Jezeru smo dali dokončno obliko, pripravili planume za utrjene površine in samo tlakovanje s kamnoolomskim materialom na površini 3500 m². Skoraj ves kamnoolomski material za utrjene površine smo spravili v bunkerje v kamnoolomu, kar ni majhno delo. Za vsa zgoraj navedena dela smo porabili 23.068 prostovoljnih delovnih ur. Za ureditev parka je potrebnih 40.000 prostovoljnih ur, kar smo že v začetku del predvideli, do sedaj pa smo izvršili 23.068 prostovoljnih ur. Za vsa še nedokončana dela je potrebnih le 16.932 ur. Dela, ki nas še čakajo do zaključka so naslednja:

1. humuzirati in izravnati 18.500 m² zelene površine;
2. v kamnoolomu naložiti 1150 m³ materiala;
3. izvršiti izkope za objekte — 200 m³;
4. pripraviti planume za utrjene površine 3500 m²;
5. utrditi površine s kamnoolomskim materialom — 3500 m²;
6. oblikovati dno in stene jezera in površine zatesniti z ilovico — 2500 m²;
7. obložiti brežine jezera z rušo — 800 m³;
8. očistiti in izravnati vse površine pred humuziranjem — 18.500 m².

Iz opisanega dela je razvidno, da nas čaka še precej dela. Če se bomo udeleževali prostovoljnega dela v tako velikem številu kot do sedaj, bomo lahko zaključili dela v parku konec tega meseca.

Zdravstvena problematika v sedanjem času

V tej rubriki imamo namen periodično prikazovati zdravstvene probleme. Namen sestavkov je predvsem da informirajo koristnike socialnega zavarovanja o dolžnostih in pravicah kakor tudi iskanja poti sodelovanja med zdravstveno službo, podjetji ter družbenimi organizacijami na drugi strani.

Spričo novih predpisov s področja socialnega zavarovanja da podjetjem misliti njihova zdravstvena problematika, ki tare vse od kraja. Do sedaj so podjetja plačevala hranarino le za prvi teden bolniškega staleža. Sedaj pa celo že za cel prvi mesec bolovanja. Razumljiva je povečana aktivnost in zainteresiranost podjetij oz. delovnih kolektivov, da čimbolj dvignejo delovno in družbeno zavest delavcev od katere je v veliki meri odvisen bolniški stalež v podjetjih. Jasno, da na pogostnost določenih obolenj ali nesreč lahko vplivamo tudi s preventivnim delom.

Veliko skrb povzroča vodstvom podjetij prosta izbira zdravnika, ki je z jamčena po novem zakonu. Teoretično bi torej lahko vsak državljani iskal zdravniško pomoč v katerikoli zdravstveni ustanovi v državi. Če si zamislimo vse tiste osebe, ki često iščejo zdravniško pomoč in so v svoji skrbi za zdravje dostikrat tudi zbežane in tako romajo že sedaj od zdravnika do zdravnika, potem je jasno, da so te osebe že pred novim zakonom koristile vse »superugodnosti«, ki nam jih nudi zakon o socialnem zavarovanju. Ostali pa, ki se javljajo na pregled, objektivno rečeno le kadar so za delo nezmožni, se bodo pe verjetno tudi v bodoče zadovoljili s pomočjo, ki jo nudi lokalni zdravstveni zavod. Kaj pa obratne ambulate, kjer se uslužbenci in delavci morajo javljati po pomoč oz. stalež v določeno ustanovo? Novi zakon v teh primerih tolmačimo takole: Vsak državljani ima pravico prosto izbirati zdravnika ali zdravstveni zavod. Ker pa je delovni kolektiv iz samih državljanov, se lahko odločijo za svojega zdravnika oz. izberejo Zdravstveni dom, kjer naj bi se obvezno — v primerih bolniškega staleža — zdravili vsi člani kolektiva. V Velenju se pravzaprav ta praksa izvaja še dalje. Moram pa omeniti, da ne v taki meri, ki bi omogočala izkoriščanje zdravnikov oz. onemogočala vodenje statistike. Bolnik bi moral doplačati le razliko v potnih stroških in ceni pregleda napram prvemu dosegljivemu specialistu ali bolnišnici. Treba pa je poudariti, da točnih določil še ni.

Sodelovanje vodstev podjetij z zdravstvenimi domovi je bilo do sedaj nezadovoljivo. Priznati moramo da se edino vodstvo RL Velenje in »Gorenje« spoprijema s to problematiko. Nujno potrebno je, da zdravniki,

ki vodijo staleže bolnikov določenega podjetja, dobro poznajo obrat, vse delovne procese in glavna delovna mesta oz. še več, da poznajo vsakega delavca na svojem delovnem mestu. To pa je možno le, kot rečeno, v tesnem sodelovanju s podjetjem. (Stane bore malo denarja v primerjavi z dobrim učinkom ali siceršnjo izgubo).

Zdravnik je primoran pri presoji delazmožnosti upoštevati čimveč faktorjev poleg samih znakov bolezni. Boleden ali nezgoda je vsota oz. posledica najrazličnejših vzrokov, bodisi v samem človeku, njegovem ožjem okolju (delovno mesto, delovni kolektiv, družina) ali okolju v širšem pomenu (mesto bivanja, družbeno okolje, podnebje itd.). Čimveč o vsem tem vemo, laže v kočljivih primerih presojamo. Prihajati do teh podatkov se že pravi delati preventivno delo, ker dostikrat lahko potem ukrepaš, še preden nastopi bolezen ali obratna nesreča. Znano je, da vsa vodstva podjetij sila nerazpoloženo gledajo na delo zdravstvenih ustanov oz. zdravnikov prav zaradi visokih staležev. Mislim, da je najvažnejše sporazumeti se in sodelovati tako, kot je v naših močeh. Vsak mora priznati, da zdravnikom ni vseeno, če so povsod grajani in se jih smatra za krivce visokih odstotkov staleža. Prav tako je prav, da tudi vsi priznamo morebitne napake, ki se tudi včasih pojavijo. Je pa še en problem, ki sili v ospredje. Vsakomur, ki kolikor toliko pozna to problematiko, bo jasno, kako mirnejše lahko opravijo svoje delo zdravstveni delavci, ki nimajo opravka s staležem bolnikov, kot tisti, ki n. pr. delajo v industrijskih centrih. Mislim, da bi se vse to moralo upoštevati pri novem načinu nagrajevanja zdravstvenih delavcev in morebiti tudi s strani podjetja, če bi se ta ali ona ordinacija pogodila, da bo opravljala določeno preventivno delo v podjetju oz. prevzela skrb za zdravje tega kolektiva. Na občnem zboru sindikalne podružnice RLV je bilo govora tudi o načinu nagrajevanja zdravstvenih delavcev. Ugotavljam, da je diskutant ki se je dotaknil teh problemov v zmoti glede sedanjega načina nagrajevanja zdravstvenih delavcev. Do sedaj smo bili plačani po grupah kot državni uslužbenci, in to brez ozira na število pacientov v ordinaciji ali višino staleža. (Torej nismo imeli nobenega interesa, da bi zviševali število bolnih!).

Zahteve zavarovancev, ki prihajajo po zdravniško pomoč, so vedno večje. Obseg zdravstvene pomoči se menja iz leta v leto. Čimbolj se razvija medicina, tehnika, kultura, ali če hočemo, standard, razumljivo, vedno več nudimo tudi bolniku. To vse pa stane neslutene vsote. Po osnutku novega zakona bo imela vsaka komuna do-

ločen znesek, ki ga bo lahko porabila za zdravljenje, zdravila, ali pokojnine itd. V kakšni zagati bi se znašli, če bi nepravilno ravnali s sredstvi (n. pr. zdravila!) — je jasno. Opozoriti hočem na naslednje: Vsak zavarovanec se rad trka po prsih češ, koliko plačam vsak mesec za socialno zavarovanje! Toda iz tega dela nepravilne zaključke. Gleda morda statično in le skozi svoja očala. Pozabljia, da se temu reče zavarovanje. Torej, če si zdrav od tega nič nimaš, če si bolan pa vse, kar je potrebno! Dejansko imaš tudi, če si zdrav dosti ugodnosti, ki se jih morda niti ne zavedaš. Naš zakon o socialnem zavarovanju je bil do sedaj (splošno znana ugotovitev) radodaren — širok. Smatramo, da je bilo tako tudi prav, ker se življenje našega človeka iz prvih obdobij naše izgradnje ne more primerjati z življenjem današnjega človeka, ki je dosegel že soliden življenjski standard. Ker smo torej danes že občutno na boljšem v vseh ozirih, se smatra za vzgojno (če hočete tudi gospodarsko ali racionalno — brez škode za bolnika!), da bi tudi poleg ostalih dajatev, ki se jih niti ne zavedamo (individualno gledano) dali še kaj iz žepa, kar bi na mah spremenilo naš odnos do dobrin, ki smo jih do sedaj morda zajemali z malo preveliko žlico. Marsikomu ni jasen prispevek, ki bi ga naš plačevali od vsakega recepta ali pregleda. Dogaja se danes, da ljudje čakajo dolge ure v ordinaciji, da prejmejo recept za škatlico tablet proti bolečinam. Koliko nas to stane? Najprej izguba časa v čakalnici, potem storitev v ordinaciji (n. pr. 300 din), nato recept in cena za zdravila (v našem primeru n. pr. 56 din). Če vse seštejemo, vidimo, da boriš nekaj tablet prav gotovo ni vredno tolikih sredstev in truda. Vendar ni stvar ravno v nekaj aspirinčkih. Gre prvenstveno zaboljšanje odnosa do zdravil in uslug, ki niso nič drugega kot drag denar, ki si ga ti plačal oz. ga je plačala skupnost. In ta denar tolikokrat ostane zavrnjen. Mečete pri vas doma tisočaka v smeti? Zdalej bi me morda dragi bralec počil za uho, a ti je roka zastala, ker si se spomnil na oni predal doma, poln raznih še ne porabljenih zdravil. V redu, če ostane nekaj tablet, a dogaja se, da ostajajo neizkoriščene cele škatlice zdravil in to dragih, ki se morda težko dobijo in bi na drugem mestu še kako koristile.

Pa bo kdo rekel, da smo veliko krivi tudi zdravniki, ker preveč predpisujemo. Nekaj že drži. Toda, kot sem že rekel, medicina napreduje in če hočeš bolniku dobro, mu boš napisal vse, kar se ti zdi potrebno. To je znanost zadnje čase ugotovila. Je pa tu še ena stvar. Naš človek v svoji bolezni na eni strani zahteva ne vem kakšne preiskave in zdravila, ko pa je treba zdravila skrbno jemati, pa verjetno odpove. Zaključek je ta, da v tem naš bolnik še ni dorasel času. Zato je treba seči po instrumentih, ki nam vsem le koristijo in bolnikom gotovo ne škodijo.

Dr. Tomo Zargaj

Nepremišljeno delo

Tovariša Herman Lešnik in Ivan Novinšek, kopača na D-čelu 81. etaže vzhodnega obrata sta navezovala strele na odkopu za odstreljevanje.

Strelec Ivan Kovač je predčasno odstrelil navezane naboje. Posledica: tov. Lešnik je dobil poškodbe na zapestju desne roke in praske po desni strani obraza, tov. Novinšek pa je poškodovan na nogi pod kolonom.

Kako je prišlo do te obratne nesreče?

Tovariša Lešnik in Novinšek sta polnila vrtnice in vezala električne vžigalnike, delo bi moral opraviti strelec ali vsaj prisostvovati pri delu. Ta pa je iz propusta, ki bi skoraj postal usoden za življenje imenovanih dveh kopačev ostal spodaj, držal stroček, na katerem sta bili priviti izolirani žici za povezavo pri odstreljevanju, sprožil predčasno ter s tem vžgal napolnjene strele.

Tovariš Kovač bi moral, kot strelni mojster imeti pri sebi ročico za spuščanje v pogon strelnega stročka in sam izvršiti povezavo vžigalnikov s stročkom. Kršil je osnovne varnostne predpise, zato je bilo mogoče, da je predčasno vžgal strele. Če bi bil opravil to delo sam, bi se to ne moglo zgoditi.

Sreča v nesreči je bila, da sta kopača hitro opravila svoje delo, t. j. navezala serijo strelcev ter se v cilju navezovanja nadaljnjih vžigalnikov odmaknila iz direktnega območja strelcev, s tem pa sta se izognila težji ali pa celo smrtni poškodbi.

Tovariš Ivan Kovač je šele pred kratkim končal s teoretičnim tečajem in končnim izpitom za strelne mojstre, kjer mu je bilo spoudarjeno, da mora strelec sam navezovati strele.

Po sklepu izpitne komisije mu je bilo dovoljeno, da še en mesec opravlja praktično odstreljevanje in delo strelca v tami pod nadzorstvom starejšega strelca, šele nato bo smel samostojno

opravljati delo strelca. Na to je bil tudi osebno opozorjen. Nadzornik je poudaril tudi starejšega strelca, ki bi moral nadzorovati odstreljevanje, ki ga je opravljal tov. Kovač.

Po zakonu o delovnih razmerjih in HTV pravilniku je delavec ob prejemu naloge dolžan opomniti nadzornika na to, da ne more tega dela opravljati sam, če ni usposobljen. V danem primeru tudi starejši strelec ni izvršil tega in je zato sokriv tej nesreči.

Nesreča je povzročila samo lažje poškodbe obeh ponesrečenih, vendar pa naj bi bila v opomin, da ni delo strelnega mojstra samo zavrteti ročico na strelnem stročku, ampak predvsem paziti na:

1. vsestransko zavarovanje pred odstreljevanjem, kot je: pregledati delovišče in zaklone za ljudi, na prisotnost metana z bencinsko varnostjo svetilko;

2. izvršiti kontrole postavljenih straž pri zavarovanju prehodov;

3. osebno izvršiti povezave strelnih vodov z vžigalniki;

4. da se po odstreljevanju osebno prepiša o prisotnosti metana na delovišču;

5. da pregleda delovišče, če so se razkldali škodljivi plini iz delovišča;

6. da kopač obtrka strop in stene in da so morebitni zaostali strelci odstranjeni ali zaznamovani za naslednjo tretjino, ki jo mora osebno obvestiti.

Šele po teh izvršenih pogojih sme odpoklicati straže in dovoliti delavcem vstop na čelo oziroma delovišče.

inž. Kajfež

Delovanje Združenja rezervnih podoficirjev in oficirjev pododbora Velenje

ZROP Jug. pododbora Velenje ima redna predavanja enkrat mesečno. Ker so posamezne teme teh predavanj zelo zanimive, je tudi udeležba zadovoljiva, čeprav ima precejšen del naših članov tretjinsko delo.

V okviru 20. obletnice ustanovitve ljudske revolucije in ustanovitve JLA je naš pododbor organiziral »Orientacijsko patrolni pohod«. Ta pohod ni bil preveč naporen in je imel za cilj samo osvežiti spomine na reševanje raznih taktičnih nalog: orientacija po karti in brez nje, streljanje na viseče balončke do višine 50 m in kretanje po ravnem zemljišču.

Vsakega posameznega člana in skupino se je ocenjevalo. Večina članov je svojo nalogo dobro izvršila. Posebno so se odlikovali starejši člani pri reševanju taktičnih nalog, kar kaže na bogate izkušnje iz NOV.

Tekmovalo je 25 skupin. Naj omenimo eno najboljših patrol:

1. Emil Hudomalj
 2. inž. Janez Grašič
 3. inž. Alojz Jevšenak
 4. inž. Jurij Jurančič
- Skupno so dosegli 305 točk.

Ocenjeni pa so bili tudi posamezniki, od katerih so se posebno odlikovali naslednji tovariši:

1. inž. Viktor Barle	90 točk
2. Jože Jurič	88 točk
3. Edo Žager	85 točk
4. Ivan Jenko	85 točk
5. Tone Romih	85 točk

Vreme je bilo ugodno in tudi organizacija na posameznih ocenjevalnih točkah je bila zadovoljiva.

Udeležencev pohoda je bilo okoli 120 brez članov komisij, katerih je bilo 25.

Takšnih in podobnih vaj si želimo še več, kajti zavedati se moramo, da moramo biti vedno sposobni braniti našo socialistično Jugoslavijo.

Janez Laznik

Kako bomo izkoristili svoj

Letni dopust je vsakemu delovnemu človeku nujno potreben. Pravilno organiziran počitek je najboljši sredstvo za povečanje delovne storilnosti. Težko delo v rudniku zahteva velik napor, ki izčrpa fizične sposobnosti delavca. Utrujenost se kopiči v človeku do izčrpanosti, zato nujno zahteva oddih, ki daje nove moči in razpoloženje za delo. Utrujenost je normalen fiziološki pojav vsakega zdravega človeka in se pojavlja pri vseh delovnih ljudeh ne glede na to, ali delajo pretežno fizično ali umsko. Vsako delo zahteva določen napor in obremenjuje določene organe: mišice, živce, slušne ali vidne organe, možgane in živčni sistem sploh itd. Oddih je zato

letni dopust?

potreben prav vsakemu članu kolektiva. Letni dopust doma prav gotovo ne nudi pravega oddiha in obnavljanja fizičnih in duševnih moči, ki se predpogoj za uspešno delo in osebno zadovoljstvo pri opravljanju nalog.

Te dni bo v Fiesi dograjen nov počitniški dom RLV. V sodobno opremljenih sobah bo 62 udobnih ležišč. Vsaka soba ima posebej sanitarne naprave in balkon z lepim razgledom na morje. Soinvestitorji doma bodo imeli na razpolago 14 ležišč, ostalih 48 pa sam kolektiv RLV. Ker je tudi v starem domu 50 ležišč za odrasle osebe, bo lahko v vsaki izmeni, ki bo trajala 10 dni, preživelo prijeten dopust nad 100 članov kolektiva in nji-

hovich svojcev. Gostom počitniškega doma je na razpolago lastna plaža, ki je tik ob morju, za spremembo se pa lahko kopajo tudi v malem sladkovodnem jezercu, ki leži tudi le nekaj korakov vstran od doma. Tudi za razvedrilo in dobro razpoloženje je poskrbljeno. V jedilnici doma je televizor, radio s gramofonom in ploščami ves čas sezone pa bo odprt bife, ki bo nudil gostom doma vse vrste pijač po nabavnih cenah.

Sindikalna organizacija in uprava podjetja si prizadevata, da bi čimveč članov delovnega kolektiva izrabilo svoj letni dopust v našem počitniškem domu, zato je tudi dolžnost vsakega Nad. na naslednji strani

Kultura

»KJER STOJITE, POŽENITE KORENIKE«.

»Samorastniki« v Pesju

Dramska skupina DPD Svoboda v Pesju je kot tretja amaterska gledališka skupina 25. marca letos v režiji Janeza Mravljaka uprizorila Prežihove Samorastnike, ki jih je dramatiziral Miloš Mikeln.

Mikeln, ki se je v svoji dramatičiji skušal verno držati Vorančeve novele, je celotno zasnovno zgradil na trinajstih med seboj časovno precej ločenih slikah, s katerimi je hotel zajeti vso vsebino Samorastnikov. S takšno dramatičizacijo pa je postavil režiserja in igralce (gledano predvsem z očmi amaterskih pogojev) pred težavno nalogo tako v pogledu igralske interpretacije kot tehnične izvedbe.

Zaradi časovne ločenosti posameznih slik in razdrobljenosti vsebine je

bilo igralcem in režiserju težko doseči vrhunec v vsaki posamezni sliki ob istočasnem stopnjevanem ritmu celotne predstave, ko se konflikt zaostruje in stopnjuje od slike do slike. Meta postaja iz neizkušenega dekliča vse bolj samozavestnejša borka za svojo ljubezen, Ožbej se ubija v pijači, stari Karničnik in njegova oblast pa polagoma gine in odmira, na njegovo mesto pa stopa Volbenkovo samoljublje.

Režiserju in igralcem se ni posrečilo v popolnosti obdržati stopnjevani ritem predstave, so pa posamezne slike oziroma prizori zares zablesteli.

Iz celotne predstave se je videlo, da je bila režiserjeva koncepcija pravilno zastavljena, ni pa bila od igralcev dovolj izdelana. Uprizoritev Samorastnikov je zahtevala precej igralcev z veliko igralsko rutino. Takšnih igralcev pa režiser, razen zasedenih glavnih vlog in niti teh ne v celoti, ni imel. Vse to je seveda dalo svoj pe-

čat predstavi, ki pa je precej preseгла bližnje amatersko povprečje izvzemši Velenje in Šoštanj.

Mizanscensko in scensko je bila uprizoritev smiselna in zadovoljiva ter škoda, da je režiser za gostovanje scenarijo spremenil in priredil po scenariju mariborskega gledališča. Čeprav je s tem scenarijo izboljšal, pa je uprizoritev izgubila na svoji samostojni scenski zamisli.

Uprizoritev Samorastnikov ni bila lahka. Mlad igralski kolektiv na čelu s tov. Mravljakom, ki se bori z velikimi tehničnimi in finančnimi težavami pri urejanju odrske opreme, garderobe in dvorane, je ob uprizoritvi Samorastnikov ponovno pokazal svoj pogum, požrtvovalnost in ljubezen do igralske umetnosti. Zvečer, po končanem delu pri urejanju garderobe, ki jo člani igralske skupine urejajo s prostovoljnim delom, jim ni bilo žal truda in časa še za igrske vaje zahtevnih Samorastnikov. In uspeli so.

Njihov trud je bil poplačen z aplavzom v Pesju, v Lokovici, v Št. Ilju in v Rečici v Zg. Sav. dolini. Povsod, kjer so nastopali, je publika njihovo uprizoritev toplo sprejela.

Z uprizoritvijo Vorančevih Samorastnikov je dramska skupina Svobode v Pesju dostojno proslavila 20. obletnico vstaje naših narodov, ki so jo tudi v Samorastnikih napovedovale klene besede revolucionarja in našega največjega epika Voranca.

Edo Laznik

Kako bomo izkoristili svoj letni dopust?

da to ugodnost, ki se mu nudi, izkoristi.

Cena oskrbe v domu je le 360 din dnevno za osebo. V to ceno je vračunana že turistična taksa. Prevoz z lastnim avtobusom je za člane kolektiva in za njihove ožje svojce brezplačen. Za mesec julij in avgust so že vsa prosta mesta oddana, za mesec junij in september pa je na razpolago še nekaj mest. Dom prične s poslovanjem 27. maja. V prvi skupini bo največ tovarišev, ki so bili upokojeni lansko leto in v tekočem letu. Tem tovarišem omogoča podjetje brezplačno 10-dnevno letovanje. Brezplačno letovanje bo omogočeno tudi nekaterim zdravstveno ogroženim članom kolektiva, kakor tudi družinam žrtev obratnih nesreč v zadnjih letih.

Mnenja smo, da bo letos z ozirom na vremenske razmere letovanje zelo prijetno tudi pred glavno sezono.

Prvi kopalci so bili v morju že aprila, sedaj v maju pa so plaže že kar polne kopalcev. Morje in blaga obmorska klima nam že nudita svoje čare, dom v Fiesi pa vse ostalo, kar je potrebno za dobro počutje, razvedrilo in tudi zabavo.

Izkoristite nudene možnosti in se prijavite za letovanje v času od 27. maja do konca junija, ali pa za september, ko se ostalim prijetnostim letovanja pridruži še izobilje sladkega primorskega grozdja.

KULTURNI DOM neizkoriščen

29. novembra lanskega leta smo gledali prvo predstavo v novem kulturnem domu. S tem smo predali javnosti nov objekt v okviru komunalne dejavnosti, upravo nad domom pa je prevzelo DPD Svoboda Velenje.

Doslej so bile vse kulturne prireditve v kino dvorani, ki je bila zgrajena prva leta po osvoboditvi. Za živahno delovanje vsega kulturno-političnega dela je bila kino dvorana kmalu pretesna. Z naporom in prispevki kolektiva rudnika je bil zgrajen kulturni hram, ki je nam vsem v čast in ponos, bodočim rodovom pa dokaz velikega razumevanja sedanjega časa za napredek in razvoj delovnega človeka.

Vodilni dnevnik v Sloveniji načenja vprašanje takšnih domov, kot so zrasli v zadnjih letih v Trbovljah, Zagorju in Velenju. Čeprav smo imeli od otvoritve do danes že lepo število kvalitetnih nastopov v novem domu se vendar postavlja vprašanje, zakaj ni naš kulturni dom še bolj izkoriščen in — ni morda prevelik, prerazkošen za današnji čas.

Zavedati se moramo, da gradimo novo mesto za dolgo vrsto let. V razvoju, kakršen je danes, bo že jutri staromodno to, kar je danes moderno. Koliko je bilo govora o razkošnih stanovanjih čemu parket, kopalnice, bal-

koni — nato stolpnice, ki se pno v nebo! Mar ni naš cilj zgraditi novega, razgledanega, civiliziranega človeka? Lahko nam je razumeti potrebo modernih strojev v jami; mar je težko razumeti korak naprej v civilizaciji in privatnem življenju? Danes ni več razkošje radio in televizor — to nam postaja vsakdanja življenjska potreba. In skladno s tem razvojem gre tudi ves razvoj novega mesta, kamor spada tudi kulturni dom, šola, športna igrišča, nova kino dvorana, hotel, zimski bazen, park itd. Ponosni smo na naše mesto!

Vse kulturne skupine, ki nastopajo v Velenju, rade pohvalijo našo publiko kot silno hvaležno, razgledano in objektivno. DPD Svoboda pa skuša po svojih močeh zadovoljiti še tako zahtevne kulturne appetite obiskovalcev njenega doma, od dramskih predstav — popevk in jazza, tja do vrhunskih koncertnih nastopov. Iz dneva v dan si naša publika želi več — po kvaliteti in raznolikosti. In prav je tako! Vajeni smo že nastopov Celjskega mestnega gledališča, ki redno daje vse svoje predstave tudi na našem odru. Standardni so nastopi vseh sekcij domače Svobode, ki je v letošnjem letu dala 2 premieri dramske sekcije (Hlapca Jerneja in Tripčaja), nastop

Nadalj. na 8. strani

DESET VPRAŠANJ — DESET ODGOVOROV

Ves dan in še pozno v noč se slišijo iz kulturnega doma zvoki različnih glasbil, ki se pod večšo roko neumornega dirigenta zlivajo v eno samo močno celoto. Kako različni so zvoki teh instrumentov, a vsi prihajajo z najglobljih čustev in stremijo po istem cilju. In kdo zbira te glasove, jih ureja, vodi, jim da še smisel in jih spretno pripele od najnižjih do najvišjih akordov, kdo ustvarja sliko igranja, kdo zna s svojo mimiko privabiti žalost, veselje, vznemetenost ali razigranost? Vse to je delo spretnega dirigenta. Odveč bi bilo, če bi pisali o vsem njegovem trudu in naporih, ki jih neosebno vraga v igranje, da bi zadovoljil poslušalce, izvajalce in tudi samega sebe.

Prosili smo tovariša Ivana Marina, dirigenta mladinske godbe v Velenju, da bi nam odgovoril na deset vprašanj.

☉ Kdaj je bila pravzaprav ustanovljena godba v Velenju?

Leta 1919 je bila ustanovljena v Velenju godba na pihala. Vodil jo je tov. Korun. Naslednji kapelnik je bil tov. Letonja. Ta je vodil velenjsko godbo do vojne. Po vojni so godbo vodili še razni kapelniki. Leta 1957 sem godbo prevzel jaz. Vključil sem v godbo pre-

cej mladincev, zato jo danes upravičeno imenujemo mladinska godba.

☉ Je bil začetek težak? Ste morda imeli kakšne ovire?

Res, začetek je bil zelo težak. Ker ni in ni šlo, smo nazadnje sklicali otroke in slednje nam je le uspelo, da je nastala mladinska godba. Kar se tiče ovir, moram reči, da jih ni bilo, ker mi je

uprava rudnika z direktorjem Zgankom stala vseskozi ob strani in me podpirala. Tako smo se lahko že naslednje leto prvikrat predstavili velenjski publiki.

☉ Koliko članov ima ta mladinska godba?

Godba šteje 55 članov. Pretežna večina jih je iz rudarske šole in pa z osemletke.

☉ In kako je z instrumenti?

Glasbila so last društva — velenjske godbe. Pravtako so tudi uniforme društvena last.

Nad. s 7. str.

KULTURNI DOM — NEIZKORIŠČEN

jazza, vokalni koncert obeh zborov mladinske igre itd. Društvo se zaveda, da raznolikost privlači ljudi in skuša na svojem odru posredovati tudi nastope drugih znanih družin in umetnikov in s tem privabiti v svoje prostore slehernega. Pri tem pa zadeva v komercialno vprašanje nastopajočih skupin in rešuje ta problem v obojestransko zadovoljstvo, kakor ve in zna. Prav je, da tudi naš širši krog izve za težave, kakršne ima DPD Svoboda pri aranžiranju takšnih nastopov. Pustimo kvaliteto in pogledimo za hip samo finančno stran. Dobro nam je v spominu koncert ljubljanske filharmonije, ki je za svoj nastop v Velenju zahtevala v gotovini 100.000 din vstopnina pa je prinesla 18.450 din. Vokalni koncert JLA je stal društvo 50.000 din, vstopnina pa je dala 30.150 din. Ansambel mariborskih pevcev popevk z B. Podkrajškom je dobil 70.000 din, vstopnina pa je vrgla 56.050 din. Za nastop pevcev popevk Gaby Novak in Marke Novosela — 9. 5. — je dalo društvo 160.000 din. Povprečno bi za 400 sedežev, kolikor znaša kapaciteta doma, morala znašati cena ene vstopnice 400 din, pa bi kljub temu moralo društvo kriti iz lastnih virov vse režijske stroške. Mar je vstopnina 250 do 300 din za osebo previsoka? Za marsikoga pač! Zanimive so postavke gledališča iz Ljubljane in Maribora. Za nastop v Velenju zahteva ljubljanska drama: prevoz materiala (kulis, rekvizitov) in osebja iz

Ljubljane v Velenje in nazaj; dnevnice za vse nastopajoče, poleg tega pa še v gotovini 100.000 din. Po površni oceni stroškov bi moralo DPD Svoboda iz lastnih virov za en tak nastop kriti ca. 80.000 din. Mariborsko gledališče zahteva za eno predstav v Velenju v gotovini 150.000 din, kar da finančno isto, kot gostovanje ljubljanske drame. Za nastop opere v Velenju, ki si je marsikdo od nas želi društvo Svoboda pri takšnih razmerah ni niti vprašalo za pogoje. Nihče od navedenih društev pa noče razpravljati o finančnih vprašanjih ne bazi zneska vstopnine. Morda ni dovolj reklame in je obisk za te predstave nezadosten. S takšnim pomislekom se društvo Svoboda ne more strinjati, ker so razni »Kranjci«, »Fantje« ali »Coperniki« polno obiskani ob enaki reklami. Izgubo takšnih prireditev krije društvo Svoboda iz članarine in dotacij. To so vzroki, zakaj ni naš kulturni dom še bolj obiskan, zakaj ni še več nastopov. To je problem, ki ga je treba reševati izven Velenja. Ne moremo napreč razumeti, zakaj bi morali ljudje, ki jim je poklic kulturno delo, pa naj bo to pri drami, ali glasbi — zahtevati tako visoke honorarje za posredovanje svoje umetnosti delovnemu človeku. Če pa je to upravičeno, potem je treba najti dotacije tudi za nastope na podeželju, ker mesta sama imajo možnosti kulturnega izživljanja v vseh oblikah veliko več kot podeželje.

☉ Se kdo mogoče posebno odlikuje?

Mislite na talente? Ja, prav lahko bi omenil Janeza Polanca, ki smo ga poslali na Srednjo glasbeno šolo v Ljubljano, ker se je posebno odlikoval in izstopal pred drugimi. Pa ga moram res pohvaliti. Vsake počitnice izrabi predvsem za vaje pri godbi. Sploh pa je naša želja, da bi lahko čimveč godbenikov poslali v Glasbeno šolo, ker bi potem lahko s svojim znanjem mnogo doprinesli naši godbi.

☉ Nam lahko poveste, kdo je najstarejši član in kdo je najmlajši godbenik?

Kako naj vam to povem. Pravzaprav je to mladinska godba, ki pa ji seveda pomagajo oziroma jo dopolnjujejo starejši člani. Teh je zelo malo. Najstarejši je upokojenec Franc Skorc, star je 58 let. Je zelo vester in daje vsem ostalim lep vzgled. Najmlajši član pa je Slavko Hudar, star komaj 12 let. Obiskuje tudi Glasbeno šolo v Velenju.

☉ Kaj pa Glasbena šola v Velenju? Ima tudi kakšne zasluge pri velenjski godbi.

Glasbena šola obiskuje precej godbenikov, kjer se izpopolnjujejo, da bi dobili primerno osnovno izobrazbo za nadaljnje šolanje.

☉ Se pripravljate na kakšen nastop?

Mnogokrat nam merodajni forumi izkažejo posebno čast s tem, da na njihovo povabilo sodeluje naša godba na občinskih ali okrajnih prireditvah. Tudi v okviru 20-letnice vstaje naših narodov imamo velike načrte.

Nad. na naslednji strani

Bogata izbira na knjižnem trgu

Knjižgarna in papirnica »Mladinska knjiga« Velenje nudi svojim bralcem naslednje novejšje literarne stvaritve:

1. Jože Javoršek: *Obsedena tehnika*. »V sencah so mi trepetale žile, saj afriškega sonca nisem bil vajen. Ena sama stvar je ostala nespremenjena: takt, po katerem sem z ostalimi novaki Tujske legije hodil, kot bi bil pokoren neznanemu gibanju načelu. Premikali smo se v oransko kasarno Tujske legije...«

Tako uvaža pisatelj Jože Javoršek bralca v prvo stran svojega novega romana. Začenja se z Gradovo tlako v Tujski legiji, kjer je človečnost degradirana na stopnjo živali. Od vročega afriškega sonca, kjer je Grad kot vojak Tujske legije pestoval svojo motranjo stisko do njegovega Eubezenskega konca s Pio v hotelski sobi, se razpenja Javorškov roman, ki prispeva sodobnemu slovenskemu tekstu svoj poseben svetovljanski zven.

2. Eilif Mortansson: *Malan*, to je že drugi roman o vročehrvnih Faerkah, ki ga imamo Slovenci v prevodu. Faerski otoki so neznatni obljudeni koščki suhe zemlje, izgubljeni daleč na severu v Atlantskem oceanu med Anglijo in Grenlandijo. Tam živi na 1400 km² nekaj nad 30.000 duš. Zaradi zalivskega toka imajo še kar znosno podnebje, tako da življenje sicer ni nemogoče, zaradi velike oddaljenosti od sveta pa je vendar spieten okrog njega čar eksotike.

Mortansson nam z ljubeznijo opisuje Fearčane iz svoje mladosti, tedanje kmete, ribiče, berače, trgovce, pastore in zdravnike. Z vso ljubeznijo in resničnostjo, pri tem pa tudi z družbeno kritičnostjo in rahlo nagnjenostjo k šaljivosti, tako da so nam vsi od

kraja blizu. Se posebej simpatično podana pa je seveda Malan, kračjica noči, štirikrat zaročena, pa le enkrat in še takrat nesrečno poročena, vesela punčka, ki dolgo vznemirja vse moške na otoku.

3. Hans Fallada: *Vsakdo umira sam*, ta roman je pretresljiva ocena Nemčije med vojno, ko so se uveljavljali ljudje s temnimi nagoni in ustrašovali fronto in zaledje. Začenja se s kapitulacijo Francije in konča s propadom nacizma Delavec Quangel in njegova žena sta tipična predstavnika resigniranih držav-

ljanov, ki sicer niso soglašali s Hitlerjevimi metodami, vendar proti takim razmeram niso s prstom mignili, dokler niso prizadele njih samih. Njun odnos pa se je popolnoma spremenil, ko sta dobila obvestilo, da je »ponosno-padel za fūhrerja in domovino« edini sin. Stari Quangel se je uprl, njegov upor je upor človeka, ki v začetku ni pripravljen žrtvovati za svojo stvar življenja in ki niti najmanj ne tvega, ker je previden in ker se boji.

Knjiga je strašna podoba mučenja in umiranja. Pisatelj se opravičuje, češ da se bo mnogim bralcem zdelo, da v knjigi preveč tpinčijo in umirajo, vendar bi z več svetlobe ustvaril neresnično podobo. Posebno strašno je opisal Quanglovo pričakovanje smrti pod glatino. R.

Iz naših šol

Več kot leto dni je minilo, odkar je ponovno vzkliła ideja o ustanovitvi velenjskega oddelka ekonomske šole za odrasle, danes pa se že bližamo zaključku prvega šolskega leta.

V prvem letniku je vpisanih 27 slušateljev. Vsi slušatelji so po zaključku I. semestra polagali kolokvije ter dosegli povprečno oceno 3,5, kar je vsekakor lep uspeh v primerjavi z uspehom enakovrednih šol.

Od 27 slušateljev je dovršilo prvi semester

z odličnim uspehom	3
s prav dobrim uspehom	3
z dobrim uspehom	19
z zadostnim uspehom	2

Slušatelji so v okviru pouka blagovnanstva obiskali velenjski rudnik ter si ogledali proces proizvodnje. V bližnji prihodnosti pa nameravajo prirediti ekskurzijo po Stajerskem ter si ogledati Železarno Ravne, hidrocentrarno Mariborski otok in Tovarno gline v Kidričevem.

Zaradi velikega zanimanja za ekonomsko šolo je konferenca predavateljev sklenila predložiti ustanovitelju — Delavski univerzi — da zbere interese za vpis v prvi letnik v šolskem letu 1961/62.

Deset vprašanj — deset odgovorov

☉ Tovariš Marin, pripravljate morada kakšno presenečenje za 3. julij?

Naša glavna skrb, ki ji že sedaj posvečamo vso pozornost, je ta, da bi res na dostojen način izvedli program za rudarski praznik. Vsem rudarjem bi radi pokazali, da tudi mi čutimo in sodelujemo z njimi.

☉ Kako ste pa kaj zadovoljni z vašimi učenci?

Zelo sem zadovoljen. So izredno disciplinirani. Drugače ne bi mogli doseči tako lepih uspehov kot jih sicer. Težave so edino v ureditvi urnika vaj, kajti učenci razpolagajo z različnim prostim časom.

Zahvalili smo se Ivanu Marinu, ker nas je vsaj delno seznanil z delom in načrti pri velenjski mladinski godbi in mu zaželeli še mnogo uspehov.

DELAVSKA UNIVERZA VELENJE

ODDELEK ZA ODRASLE V VELENJU

obvešča, da je

PRIJAVLJANJE

kandidatov za vpis v I. letnik ekonomske šole oddelka za odrasle v Velenju

v dneh od 1. do 15. junija 1961 od 9. do 12. ure
v pisarni Delavske univerze v Velenju.

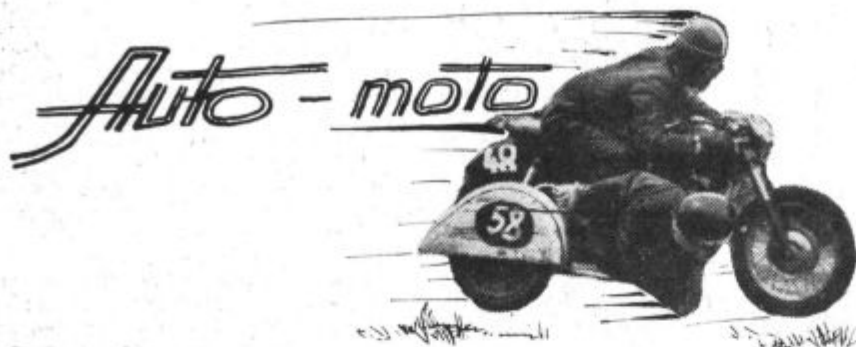
Šolanje traja tri leta. Predavanja so vsak delavnik popoldne, razen ob sobotah.

Pogoji za vpis:

- dovršena nižja gimnazija z nižjim tečajnim izpitom ali dovršena osemletka;
- starost nad 21 let.

Podrobnejše informacije dobite vsak dan v pisarni Delavske univerze v Velenju.

Delavska univerza Velenje

Kmalu bodo zabrnili dirkalni stroji

Hlito, skora! prehitro zaradi priprav, a mnogo prepočasi zaradi težkega pričakovanja se bliža čas, ko se bodo na velenjski 3450 m dolgi tekmovalni stezi zopet pojavili hrabri tekmovalci na svojih »konjičkih«.

2. julija 1961 se bo ob 9.30 pričel uradni trening odnosno ob 14.30 prva od treh preizkušenj republiškega prvenstva v cestnohitrostnih dirkah z motorji v kategorijah 50, 125, 175, do 250, nad 250 ccm in prikolice do 1200 ccm za naslov republiškega prvaka.

Priprave za republiško (tekmovalno) prvenstvo so v teku že dalj časa. Na tako prireditve, kot je republiško prvenstvo, je potrebno pričeti misliti takoj po končanem zadnjem prvenstvu, kajti proučiti je treba vse pomanjkljivosti, ki so nastale na zadnjem prvenstvu, da se le-te v bodoče ne ponavljajo. Če pogledamo predračun stroškov za letošnjo prireditev, ki znaša čez milijon dinarjev, nam bo jasno, da so priprave velike, da zahtevajo precejšnje število zelo delovnih ljudi pri pripravah in tudi pri sami izvedbi prvenstva.

Najbolj boleča točka pri izvedbi prireditve se je lani pokazala pri pobiranju vstopnine. Na žalost niso vsi ljudje tako uvideli, da se ne bi izmikali plačevanju vstopnine. Če bi bil vsak vpisan s stroški, ki jih ima avto-moto društvo pri organizaciji take prireditve kot je republiško prvenstvo, bi bilo verjetno drugače. Prav tako, kot pobiranje vstopnine, je težavna rediteljska služba. Ob lepem vremenu lahko računamo še na večji obisk, kot je bil lani. In sicer na ca. 12.000 do 15.000 ljudi. Da si ohranimo zelenice in nasade take, kot smo si jih uredili, bo seveda za rediteljsko službo potrebnih tudi precej ljudi, obenem pa bodo morali paziti tudi na red in disciplino ob tekmovalni progi. Saj vemo, da pomeni ena sama človeška žrtev zaradi nediscipliniranosti gledalcev, na strani gledalcev ali tekmovalcev, prepoved cestnohitrostnih dirk v Velenju. S tem bi izgubili res zanimivo vsakoletno športno prireditev katerih je v Sloveniji malo.

Za izračunavanje rezultatov je potreben celoten aparat ljudi, da so rezultati res pravočasno objavljeni. Potrebni so kronometristi, starter, pomočnik števec krogov, za ocenjevanje na stezi sodniki na zavojih, napovedovalec rezultatov po zvočnikih in še in še. Nikjer ni konca pri naštevanju potrebnih ljudi. Prav tako je potrebnih precej ljudi za

pripravo tekmovalne proge, ki mora biti očiščena vsakega drobnega peska, označena na nevarnih zavojih, vsa nevarna mesta pa zavarovana z najmanj 100 kom. velikih bal slame. V bližini starta in cilja mora biti zavarovanje še boljše, ker je tam največ gledalcev. Vsi nevarni zavoji morajo biti v stalni telefonski ali pa radio zvezi s tribuno t. j. vodstvom dirke. Celotna tekmovalna steza mora biti označena, da se ljudje razporedijo ob vsej progi, da ni preveč velikih navalov ob tribuni.

Poskrbeti je za dobro reklamo širom Slovenije in še mnogo drugih stvari katere je potrebno v pripravah dobro premisliti in tudi izvesti.

Avto-moto društvo je prejelo nase precejšnje breme. Ima precej članov, a večina je takih, ki so postali člani zaradi opravljanja vozniškega izpita, ko pa izpit opravi, obrne društvu hrbet. Toda vseh vpisanih članov pri društvu ni dovolj za pripravo in izvedbo prireditve. Zato bo potrebno za izvedbo prvenstva v takem obsegu, angažirati tudi simpatizerje in ljubitelje avto-moto športa, da bo organizacija v vsakem pogledu brezhibna.

Letošnjega prvenstva se bo udeležilo okrog 60 tekmovalcev v šestih kategorijah (kategorijah t) kategorijskega razreda »A« motociklov, dočim je kategorijski razred »B« — avtomobilov do 750 ccm izpadel zaradi premajhnega števila nastopajočih. Toda kljub temu lahko od prireditve pričakujemo športni učinek, saj bomo pričali ostri borbi za točke, ki so odločilne za naslov republiškega prvaka v cestnohitrostnih dirkah za leto 1961. Da bo konkurenca res ostra, nam pa zagotavljajo imena slovenskih »asov« Leona Pintarja, Eda Cudna, Borisa Obliaka, Janeza Pintarja Rajka Piciga, Valerija in Mare Bratina ter ostalih, ki so nam poznani iz lanskega prvenstva. V kategoriji prikolice do 1200 ccm pa se bosta tudi letos spustila po tekmovalni stezi v borbo z ostalih dveh preizkušnjah lanskeoletni da športnika Miletič in Zažar, katerima želimo, da dosežeta zopet tu in tudi na ostalih dveh preizkušnjah lanskeoletni uspeh, ko sta se v srednje hudi konkurenci (nastopili ni Jejenko iz Ljubljane) uvrstila na prvo mesto in dosegla najhitrejši krog v tej kategoriji. Njun uspeh so Velenjčani pozdravili z dojetrajnim aplavzom. Da ta uspeh ni bil samo slučajen, nam potrjuje tudi Miletičev plasma v kategoriji nad

250 ccm, ko se je uvrstil na tretje mesto. Prepričani smo, da bi naša tekmovalca žela uspehe tudi naprej, da ni doletela Miletiča v Skofji Loki na II. republiškem prvenstvu nesreča, ko je že na treningu padel pri sočovožnji v kategoriji nad 250 ccm in mu je zgorel stroj. Nesreča ga ni odvrgla od hitrostnega športa, pač pa je bila zanj samo, kot je sam izjavil, »ognjeni krst«. Njegov »Horex-imperator« 390 ccm je že obnovljen.

Velenjska tekmovalna proga je po izjavi Leona Pintarja ena najtežjih v okviru republiškega prvenstva. Dejal je, da se tu res pokaže spretnost tekmovalca. Te izjave nam potrjujejo tudi razmeroma nizko dosežene povprečne hitrosti v primerjavi s Skofjo Loko.

Povprečna hitrost prvoplasiranega Leona Pintarja v Velenju 85,243 km/h.

Povprečna hitrost drugoplasiranega Eda Cudna v Velenju 85,224 km/h. Oba sta skoro enakovredna.

Povprečna hitrost prvoplasiranega Eda Cudna v Velenju je 85,224 km/h. Rekord velenjske proge je postavil Leon Pintar — 97,8 km/h.

Rekord proge v Skofji Loki je postavil Edo Cuden — 100,4 km/h. To je najhitrejša steza za republiško prvenstvo.

Gledajte si

KINO

- Od 26. do 28. maja:
»VRAZJI VRT«, ameriški film
- Od 29. do 30. maja:
»BEG V VERIGAH«, ameriški film
- Od 31. maja do 1. junija:
»DOM, V KATEREM ŽIVIMO«, sovjetski film
- Od 2. do 4. junija:
»VERA KRUZE«, amer. barvni CS
- Od 5. do 6. junija:
»IZZIV«, italijanski film
- Od 7. do 8. junija:
»ČLOVEK, KI JE PREVEC VEDEL«, ameriški barvni film
- Od 9. do 11. junija:
»PARIZANKA«, franc.-ital. film
- Od 12. do 13. junija:
»BOLJE JE RAZUMETI«, jugoslovanski film
- Od 14. do 15. junija:
»ZLOČIN IN KAZEN«, franc. film

Kongres telesne kulture Slovenije

7. aprila dopoldne je začel v Festivalski dvorani I. kongres telesne kulture Slovenije, katerega sklicatelji so bili Partizan, Športna zveza Slovenije in CK LMS. Na kongresu je prisostvovalo preko 400 delegatov in gostov. Kongres je pozdravil tovariš Leopold Krese. Po pozdravnih besedah tovariša Žige Kimovca in Bojana Polaka je kongres pričel z delom.

Referat o vlogi in nalogah telesne kulture je podal tov. Leopold Krese. V uvodu je označil pomen in vlogo prvega kongresa telesne kulture ter v nadaljevanju dejal, da telesna kultura v obdobju avtomatizacije in mehanizacije ne more biti v ozadju, saj njen pomen čedalje bolj narašča. Moderna doba človeka usmerja vse bolj k duševni zaposlitvi, kar povzroča nepravilen razvoj človeka. Vse te nepravilnosti človekovega razvoja lahko uravna organizirana športna dejavnost, katero bi naj nudila društva Partizan Društva Partizan ne bodo imela samo telesno vzgojo, marveč tudi ostale športne panoge. Tako bodo te oblike služile interesom človeka in množičnosti.

V nadaljevanju referata je tovariš Krese govoril o telesni vzgoji v šolah. Telesna vzgoja kot najpomembnejši činitelj v razvoju mladega rodu ne prispeva zgolj fizičnemu razvoju mladih ljudi, marveč je izredno pomembna tudi za razvoj njegove osebnosti.

Tudi vprašanje profesionalizma je bilo zajeto v referatu: »Profesionalizem je treba najstrožje ločiti od športa

in ga dati pod družbeni nadzor ter poskrbeti, da tudi ta dejavnost ostane v mejah naše socialistične morale« je dejal tov. Krese.

Po končanem referatu se je začela plodna razprava, ki je trajala še ves drugi dan. V razpravi se je zvrstilo več deset diskutantov, ki so se dotaknili telesne kulture, njenih bodočih nalog, a prav tako statuta, ki je bil predlagan za to novo organizacijo. V razpravi je bil dan velik poudarek na šolsko telesno vzgojo kot prvo obliko telesne kulture. Diskutanti so bili mišljenja, da je treba dati velikega poudarka prav na to vrsto dela z mladimi ljudmi, kajti tako si vzgajamo bodoči športni kader. Tudi po vprašanju finančnih sredstev so bili vsi diskutanti mišljenja, da se športne organizacije vključijo v letni proračun občin ter se na tak način zagotovijo sredstva za razvoj telesne kulture, ki je v korist vsej socialistični družbi.

Velik poudarek je bil dan na telesno vzgojo kot sredstvo rekreacije. Tej obliki športa, ki jo imenujemo rekreativno pri nas doslej nismo posvečali dovolj skrbni. Zato bi bilo potrebno, da se pritegnejo tudi starejši ljudje, ki niso več sposobni dosegati vrhunske rezultate, marveč bi šport gojili zaradi zdravja in dvigovanja delovne moči.

Po dvodnevem delu kongresa smo vsi delegati kongresa z veseljem zapuščali Ljubljano, obogateni z mnogimi novostmi o širjenju telesne kulture. — j B.

Žličniki: 2 cela jajca, žlica masti, 3 žlice zdroba, poper in svinčnikovo konico muškatoevega oreščka, nasekljan zelen peteršilj zmešaj in zakuhaj po 10 minut. Vrejo naj 10 minut počasi — pokriti.

Sesekljeni zrezki

40 dkg mesa (govejega) brez kosti — zmleta, 2 žlici, na masti praženo čebulo, sesekljan zelen peteršilj, dva stroka česna, sol, poper, 1 celo jajce in zdrobljen majaron.

Zmleto meso z zelenjavo, jajcem in dvema v mleku namočenima žemljama zmešaj in oblikuj v podolgovate štrčke, jih povaljaj v moki in daj na razbeljeno mast. Ko se spodaj lepo zapeče, jih obrni. Pečeš jih 10 minut.

Pire krompir

1/2 kg krompirja olup, operi in ga v slani vodi skuhaj. Kuhanega pretlači, dodaj žličko margarine, 1 dl mleka, vse skupaj daj na razbeljeno mast in dobro zmešaj.

Grahova omaka

25 dkg svežega graha zlušči, operi in ga daj na razbeljeno mast s praženo čebulo. Duši ga 5 minut, potresi z žličko zelenega peteršilja, žlico moke, 1/2 žličke sladkorja, premešaj in zalij s hladno kostno juho ali hladno vodo. Po okusu daj oreh surovega masla ali margarine ali pa žličko smetane, sol in poper. Počasi naj vre še 10 minut.

Ce pa vzameš grah v konzervi, ki je že kuhan, ni potrebno, da vre še potem 10 minut.

Krem — roulada

2 cela jajca, 2 žlici moke, 2 žlici sladkorja, pecilni prašek (noževo konico). Biskvitno testo naredimo tako, da 2 jajca dobro umešamo, da se spenita, dodamo 2 žlici sladkorja, spet mešamo in narahlo primešamo 2 žlici moke s pecilnim praškom.

Pekačo pokrij z belim papirjem, nanj stresi maso. Peci v razbeljeni pečici ki si jo že prej močno segrela. V treh minutah je pečeno. Biskvitno ploščo potresi z moko in obrni ter ohladi, preden namažeš s kremo.

Krema

5 dkg margarine, 5 dkg kuhanega sladkorja, 1/2 zavitka vanilji sladkorja, kavini žlička ruma, 1 celo jajce.

Margarino mešaj, da se speni, dodaj sladkor, ki si ga kuhala. Na 2 žlici sladkorja daš 1 žlico vode in ga kuhaš toliko časa, da se vleče. Dodaj 1 celo jajce z vaniljo, rum in mešaj, da naraste. Hladno kremo namaži na ohlajen biskvit. Rolado zaviješ tako, da čeznjo položiš vlažno krpo.

To kosilo z večerjo stane 600—700 dinarjev in vsebuje 450 kalorij na osebo.

KUHAR svetuje

NEDELJSKI JEDILNIK

(za 4 osebe)

Goveja juha z zdrobovimi žličniki
sesekljeni zrezki, grahova omaka, pire krompir, glavna solata, krem-roulada

VEČERJA

Pižolova solata s trdo kuhanimi jajci in šipkov čaj.

Goveja juha

60 dkg govedine s kostmi (goveja reberca ali prsni koš), zelenjava: koren peteršilj, zelena, čebulček, list pora, paradižnikova mezga (kavina žlička), sol.

Meso pod tekočo vodo operi, daj v lonec z osnazejo zelenjavo, posoli in ko zavre, kuha pri srednji temperaturi še eno uro. Ko je meso mehko, ga vzemi ven, juho precedi in zakuhaj žličnike.

◆ Mleko, ki ima okus in duh po krmi iz silosa, zgubi ta okus, če mu dodamo cvetlični med. Na 1 l mleka 2 dkg cvetličnega medu (ne ajdovega).

◆ Sunka ostane sočna, če se ohladi v vodi, v kateri se je kuhala.

◆ Če smo jed preveč osolile in bi ji rade odvzele sol, damo v presoljeno jed kak srebrni predmet (n. pr. srebrno žličko, srebrno zajemalko), kateri bo odvzel jedi preslan okus.

◆ Če hočemo, da mleko ne vzkipi, damo v lonec z mlekom zajemalko in mleko bo vrelo samo okoli zajemalke.

◆ Slab duh mesa odstranimo, če ga neka minuto pustimo v vodi, kateri smo dodali ščepec hipermangana na 1 l vode.

Tekavec Jože

Skozi vihar

(Nadaževanje)

Zgodaj zjutraj ga je oče poklical, da sta šla kositi. Glava mu je bila težka zaradi slabega spanja. Vstal je, se oblekel, vzel koso in odšel za očetom na travnik. V glavi mu je rojila misel na včerajšnji razgovor.

»Se ta dan pobijem,« si je mislil. »Večer pa bomo slišali nekaj novega.« Vesel je mahal s koso ob pripekajočem jutranjem soncu. V travi so se lesketale rosne kapljice, cvetlice so upogibale vrstave pod udarci kose, ki jim je trgala življenje. Skrijanček se je dvigal visoko v zrak in žvrgolel, da se je razlegalo čez njive in travnike. Prepelica je v dozorevajočem žitu petpedikala svojo pesem. Čebele pa so preletavale od cvetlice do cvetlice in skale sladki med. Od daleč se je slišalo ukanje koscev. Vse je bilo živo in veselo.

Popoldne sta z očetom grabila seno. Med delom so mu misli še vedno uhajale na včerajšnji razgovor. Komaj je čakal, da bi sonce zašlo, da bi se že enkrat zmrčilo, kajti ta dan se je zdel Pepetu posebno dolg. Popoldansko sonce je močno pripekalo, izgledalo je, kot da se vsa narava veseli večernega sestanka, ki bo Bložki planoti prinesel nekaj novega.

Po nestrpnem in dolgem čakanju se je vendar zmrčilo. Mati je pohitela z večerjo, čeprav ni vedela, da namerava Pepe po večerji z doma.

Ko se je navečerjal, je Pepe s hitrimi koraki stopil na sosedov vrt, kjer so ga že čakali ostali tovariši.

»Malo sem zakasnil,« se je opravičeval. »Nisem mogel prej priti, ker ni bilo večerje.«

»Nič zato, saj imamo itak dovolj časa, a vendar bomo kar krenili, da nas kdo ne opazi,« mu je odgovoril Lojze.

Sli so po stranskih poteh, največ pa kar povprek čez njive in travnike. Govorili so malo in zelo tiho. Ko so šli

mimo Nove vasi, kjer se je nahajala italijanska postojanka, so zaslišali govorjenje Italijanov. Italijani so imeli navado, da so ob večerih v svojih postojankah zelo glasno govorili. Slišati je bilo, kot bi stresal fižol po podu. Lojze se je natihoma oglasil: »To je dobro, da italijanska »merda« stalno vrta svoj jezik tako se jih vsaj lahko izogneš, ker te opozarja, kje se nahajajo.« Previdno in počasi so se bližali dogovorjenemu cilju. Čeprav so potrebovali za pot samo eno uro in četrť, se jim je zdelo, da so hodili zelo dolgo.

V temi so zagledali obrise hiš in gospodarskih poslopij. Med poslopji so opazili temne postave, ki so se premikale sem in tja. Ustavili so se, stisnili glave skupaj in Lojze je na tiho spregovoril: »Vi počakajte tu, jaz pa grem pogledat, če smo prav prišli, oziroma če bom dobil Tajnikovega Toneta. Če med tem časom do česa pride, da bi bil naš načrt slučajno izdan, se kar vsak k sebi razbežimo, vsak pa naj pazi, da ga ne ulove Italijani. Če je stvar v redu, se bom jaz itak takoj vrnil.«

Čez dobri dve minuti se je res vrnil in jim z veseljem povedal, da je vse v redu, da so že vsi zbrani, da čakajo samo še nje. Hitrih korakov so stopili čez majhen sadovnjak in se približali gospodarskim poslopjem, kjer so že stali ostali tovariši.

Ko so bili skupaj, je nekdo vprašal: »Kje pa bo sestanek?« Drugi je odgovoril: »Kar v Koroševem skednju, bom že jaz vodil. Samo lepo tiho pojdite za menoj. Nihče ne sme prižgati cigarete ali žepne svetilke, da se ne izdamo. Töne, ti pa poskrbi za stražo.«

»Bom že poskrbel, stražil bo vsak nekaj časa,« se je glasil odgovor.

Stopali so počasi drug za drugim proti skednju. Ko so prišli v skedenj, so se viegli na kup sena, ki je bil kot nalašč raztresen po podu. Po približni

ocenitvi jih je moralo biti vsega skupaj okrog trideset.

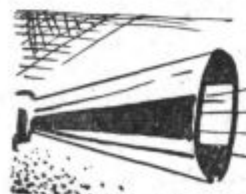
Po glasu je Pepe spoznal Tajnikovega Toneta, ki je nekje v kotu napotilo spregovoril: »Tovariši! Nocoj smo se sestali zato, da se pogovorimo o borbi proti okupatorju. V glavnem se zastopane vse vasi Bložke planote. Na ta sestanek smo povabili samo zanesljive ljudi, katerim lahko zaupamo in sme mišljenja, da bodo rade volje pristopili k naši borbi. Zavedati se moramo, da stojte pred nami težke in odgovorne naloge, če bomo hoteli pregnati okupatorja. Organizacija dela bo morala biti konspirativna, da ne bo o njej zvedel sovražnik. Če bi za naše delo zvedeli Italijani, bi nas zaprli ali celo postrelili. Zato vas pozivam, če ima kdo strah ali če se boji delati, naj se takoj sedge, preden začnemo sestanek, odstrani naj o tem, kar je tu do sedaj videl in slišal, z nikomer ne govori.«

Nastala je tišina, nihče se ni ganil. Pepe je slišal utrip srca, kako močno mu je razbijal v prsih. Ponosen je bil, da so ga poklicali na ta sestanek, na katerem se bodo razpravljale tako važne stvari. Borba proti okupatorju, borba proti italijanskim »makaronarjem«, katere je sovražil že od prvega dne, ko so okupirali in si skupno s Hitlerjem prisvojili del slovenske zemlje. V sebi je čutil moč, slišal je notranji glas, ki mu je velel: »Pojd v borbo proti okupatorju, proti sovražniku in zatiraču slovenskega naroda!«

Po kratkem molku je spet spregovoril Tone: »Ali ne bo nihče odšel? Se vsi strinjate z borbo?«

»Vsi, vsi!« so se slišali tihi odgovori.

»Dobro, potem lahko začnem s sestankom.« Preden začnemo, vam predstavim tovariša Toneta (Hribar Janeza), ilegalnega političnega delavca, ki nam bo nakazal naloge in objasnjal, kaj je sedanje politično stanje pri nas in v svetu.«

OBVESTILA OPROZORILA REKLAME

Iščemo oskrbnika oziroma upravnika doma na Paškem Kozjaku. Vse ostale informacije dobite pri upravniku IRS tov. Pečniku, predsedniku planinskega društva.

Klub v Velenju sprejme v službo natakarico z gostinsko šolo ali nižjo gimnazijo in večletno prakso. Interesentke naj se zgledajo pri upravniku kluba tov. Oprešniku.

V počastitev Dneva mladosti bo v delavskem klubu v Velenju razstava

ŠOLSKIH SLIK

Starši! Oglejte si dela vaših najmlajših.